

Gert Vandijck (links) bedient reeds meerdere jaren verschillende stuwen in Siberië.

Elke stuw telt tegen droogte

WATER Droogte blijft een wekerend probleem dat steeds vaker voorkomt. Meer stuw-tjes in perceelsgrachten maken deel uit van het pakket aan maatregelen dat nodig zal zijn om de landbouw droogtebestendig te maken.

Bufferen en infiltreren

Als waterarme regio is Vlaanderen bijzonder kwetsbaar voor watertekorten. Het bufferen en laten infiltreren van hemelwater is dan ook een topprioriteit. Een efficiënte en eenvoudige manier om dat te doen, is het plaatsen van regelbare stuwen in de waterloop. Een stuw is in wezen niet meer dan een verticale obstructie die het weglopende water tegenhoudt door middel van op elkaar geplaatste schotbalkjes. Door het bijplaatsen of wegnemen van deze schotbalkjes uit het stuwkader kan de terreingebruiker het gewenste waterpeil in de gracht bepalen. Zo kan water lokaal worden vastgehouden, maar kan het nog steeds worden afgevoerd indien toch wateroverlast dreigt.

Eerherstel voor de stuw

In tegenstelling tot bufferbekkens zijn stuwen snel inzetbaar, in verhouding kostenefficiënt en maken ze gebruik van het bestaande grachten- en bekenstelsel waardoor ze geen vruchtbare landbouwgrond in beslag nemen. Bovendien zijn ze eenvoudig te bedienen en behoudt de terreingebruiker de controle waarbij in tijden van wateroverlast het peil snel kan worden gereguleerd. Op vele plaatsen valt het beheerwerk overigens zeer goed mee en kunnen stuwtjes zo goed als permanent dicht blijven staan. Boerennatuur Vlaanderen is voorstander van een bredere toepassing van stuwtjes in Vlaanderen en zet hier via projectfondsen als Leader, Proeftuinen Droogte en Waterlandschap op in.

Siberië als voorbeeldgebied

Een van de regio's waar op bijkomende stuwtjes zal worden ingezet is het landbouwgebied Siberië in Peer, waar de Dommel ontspringt. "Het besef dat we

iets moeten doen tegen de droogte, zowel binnen de sector zelf als bij de overheden, is de laatste jaren sterk gegroeid", aldus Dirk Colaers, schepen van Landbouw in Peer. "Met voldoende stuwen en een collectief beheer dat onderling is afgestemd kunnen we hopelijk een verschil maken. Wel is het belangrijk om de lokale landbouwers voldoende te informeren. Zonder draagvlak worden de stuwtjes onvoldoende beheerd. Er is dan ook veel energie gestoken in het informeren van de lokale terreingebruikers. Zij blijven baas over de lokale waterhuishouding en de meesten hebben ondertussen zelf aan den lijve ondervonden hoe hard de droogte kan toeslaan. Nog niet iedereen is overtuigd, maar we zien toch grote opportuniteiten om hiermee verder te gaan."

Landbouwer Gert Vandijck beheert al verschillende jaren enkele bestaande stuwtjes in het gebied en spreekt dus met kennis van zake. "De afgelopen vijf jaar ben ik slechts twee keer op het terrein moeten gaan om deze stuwtjes in te stellen", aldus Vandijck, "meer bepaald in de natte zomers van 2016 en 2021. De overige jaren stonden de stuwtjes permanent dicht, en met succes. Ik kon zelf vaststellen dat de stuwtjes een gunstig effect hadden op de gewassen. De hoeveelheid werk versus het rendement valt dus meer dan te verantwoorden."

Conclusie

Stuwtjes verdienen hun plaats in een breder pakket aan uit te rollen maatregelen rond waterbeheer. Weliswaar zijn er nog een aantal hindernissen weg te nemen, zoals het zware vergunningenkader en het beperkte aanbod aan goedkope stuwen. Toch zijn samenwerkingen als deze in Siberië alvast een stuw in de juiste richting. ■

Steve Meuris, regiocoördinator Boerennatuur Vlaanderen
steve.meuris@boerennatuur.be

